

Metodika vývoje standardu

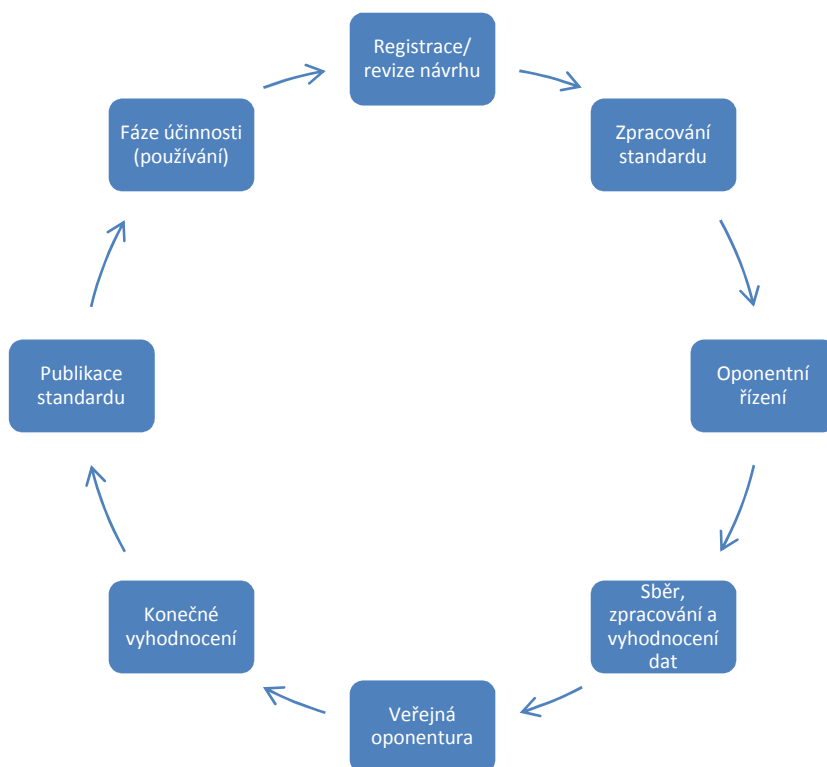
Zpracoval:	Národní referenční centrum	Datum
Autoři:	Tým pro vývoj národní sady standardů zdravotních služeb při NRC	listopad 2008
Schválil:	Odborné fórum	19.2. 2009
Platnost od:		19.2. 2009
Verze:	0.2.2	1.6. 2009
Statut:	K veřejné oponentuře	
Garant dokumentu:	MUDr. Jana Nováková	

Osnova:

Osnova:	2
Úvod	3
Třídění standardů	3
Stanovení kódu standardu	4
Požadavky na kód standardu	4
Vlastní pravidlo pro stanovení kódu standardu	4
Číselníky pro jednotlivé pozice kódu	4
Rozlišení typu standardu (pozice 1,2)	4
Rozlišení autorské odbornosti (pozice 3,4,5)	5
Osnova standardu	5
Administrativní část standardu	5
Registrace Navrhovatele	5
Položky formuláře	5
Registrace standardu	6
Položky formuláře	6
Použité číselníky odkázané v tabulce	7
Odborná část standardu	7
Vazba standardu na ukazatele kvality	8
Závěr	8

Úvod

Tato metodika popisuje základní vlastnosti standardů a způsob vývoje jednotlivých standardů. Slouží především jako pomůcka pro jednotlivé autory, garanty a oponenty standardu. Je specifickým metodickým doplňkem širší metodiky Procesní model správy řízených dokumentů Odborného fóra pro tvorbu standardů. Tato širší metodika popisuje procesy, pravidla a dokumenty „životního cyklu“ vývoje standardu, který sestává z následujících hlavních fází:

Součástí životního cyklu je také „synchronizace“ vývoje standardu a příslušné sady ukazatelů kvality. Přítomnost ukazatelů a dalších parametrů odlišuje standard od doporučeného klinického postupu. Oba objekty vývoje – standardy i ukazatele - jsou po úspěšném zpracování v rámci životního cyklu publikovány ve formě Národní sady standardů zdravotních služeb a Národní sady ukazatelů zdravotních služeb.

Třídění standardů

Vzhledem k zahraničním zkušenostem očekáváme, že vlastní vývoj standardů je nekonečným procesem, při kterém bude vznikat postupně vysoký počet výstupů různé povahy. Proto je vhodné, aby existoval pilotní návrh třídění standardů. Vzhledem k rozmanitému spektru charakteristik zdravotních služeb je třeba, aby třídění bylo realizováno podle více charakteristik. Předpokládáme, že způsob třídění bude postupně upravován podle pokračujících rešerší a získaných praktických zkušeností. Pro zahájení činnosti jsme stanovili základní třídění takto:

1. Podle formy služby
2. Podle funkce služby
3. Podle oborů
4. Podle rozsahu, jakým službu popisuje

Stanovení kódu standardu

Toto pravidlo bylo vypracováno jako předběžný vstup do projektu Vývoj národní sady standardů zdravotních služeb řešeného v rámci činnosti Národního referenčního centra. Pravidlo je předběžné z toho důvodu, že jeho definitivnímu ukotvení do metodiky vývoje standardů je podmíněno definitivním stanovením typologie standardů. Takové stanovení je předmětem dalšího, kontinuálního vývoje. Pravidlo bude použito pro realizaci ukázkových standardů, které ověří funkčnost této metodiky.

Požadavky na kód standardu

1. Kód by měl umožnit rozlišení typu standardu podle velkých skupin daných budoucí typologií.
2. Kód by měl umožnit rozlišit a identifikovat autorskou odbornou skupinu standardu. Vycházíme ze zkratk odborných společností České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně nebo jejich sekcí.
3. Kód by měl umožnit rozlišení a identifikaci pořadového čísla registrace návrhu standardu.

Vlastní pravidlo pro stanovení kódu standardu

Pozice znaku kódu	Obsah pozice	Vysvětlení, komentář
1,2	Rozlišení typu standardu	Rozlišení podle velkých skupin budoucí typologie standardů
3,4,5	Rozlišení autorské odbornosti	Doporučuje se uvést zkratka (první 3 znaky zkratky odborné společnosti, která daný autorský obor reprezentuje, nebo odborné sekce takové společnosti). Pokud by zkratka obsadila méně než 3 pozice, vloží se do volných pozic znak „X“
6,7,8,9	Pořadové číslo registrace standardu	Jedná se o pořadové číslo registrace bez ohledu na rozlišení typu standardu a autorské společnosti

Číselníky pro jednotlivé pozice kódu

Rozlišení typu standardu (pozice 1,2)

Zatím jsou zde navrženy kódy neúplného systému typologie standardů

Kód	Výklad
KK	Komplexní klinický standard popisující komplexní medicínský problém (například strategie a postup léčby CMP). Popisuje strukturu, proces i výsledky péče.
DK	Dílčí klinický standard popisující dílčí medicínský problém (například indikace, kontraindikace a postup při trombolýze u mozkového infarktu).
ST	Strukturální standard popisující izolovaně kvalifikační předpoklady pro poskytování péče (kvalifikační a technické požadavky pro perinatologická centra atd.)
DO	Standard dostupnosti popisující časové a geografické požadavky pro poskytování péče (například dojezdová doba RZS, nebo dostupnost perinatologické péče v kraji)
...

Rozlišení autorské odbornosti (pozice 3,4,5)

Zatím jsou zde navrženy kódy neúplného systému typologie standardů

Kód	Výklad
CSI	Česká společnost intenzivní medicíny
CVS	Cerebrovaskulární sekce České neurologické společnosti
CNS	Česká neurologická společnost
...

Osnova standardu

Standard je popsán (již od fáze návrhu) v následujících dvou základních celcích:

- Administrativní část** popisující parametrickým způsobem všechny základní informace o standardu a odborných autorských týmech. Zpracování této části probíhá kompletně formou zápisu parametrických položek v aplikaci k tomu vytvořené – pilotně je ověřeno v Registru standardů zdravotních služeb.
- Odborná část** standardu, popisující dle doporučené osnovy všechny odborné aspekty chorobného stavu, jeho diagnostiky, léčení a prevence. Součástí odborné části standardu je i výčet a popis dnes registrovaných, testovaných a vydaných ukazatelů, které se ke standardu váží a dále návrhů takových ukazatelů, které by měly být do budoucna vyvíjeny (testovány).

Administrativní část standardu

(formalizovaný zápis informací o standardu)

Registrace Navrhovatele

Na webovských stránkách Odborného fóra je odkaz na Registr národní sady standardů zdravotních služeb, kde se Navrhovatel registruje. Položky povinné pro Navrhovatele jsou označeny Navrhovatel, nepovinné položky Navrhovatel. Registrace může být uzavřena až po vyplnění všech povinných položek. Operátor registru ověří Navrhovatele, zda splňuje kriteria pro tuto roli a podle toho jej do této role zařadí, nebo jeho „kandidaturu“ odmítne.

Položky formuláře

Název položky	Formát položky	Způsob záznamu	Pravidla používání (v registru bude jako „help“)	Zdroj informací
Udejte jméno a příjmení	Character	Editace		<u>Navrhovatel</u>
Nejvyšší dosažené vzdělání	Character	Číselník	Žádné, SŠ, VŠ1, VŠ2, VŠ3	<u>Navrhovatel</u>
Pohlaví	Character	Číselník	Muž, žena, neurčeno	<u>Navrhovatel</u>
Věk (počet let)	Number	Editace		<u>Navrhovatel</u>
Forma služby standardu	Character	Číselník	Číselník 1	<u>Navrhovatel</u>
Zastupují organizaci	Character	Číselník	<ul style="list-style-type: none"> Odborná společnost Zdravotní pojišťovna Asociace poskytovatelů péče Ostatní 	<u>Navrhovatel</u>
Specifikace organizace	Character	Editace		<u>Navrhovatel</u>
Reprezentují autorskou odbornost	Character	Číselník	Číselník autorských odborností Seznamu výkonů	<u>Navrhovatel</u>
Rozhodnutí o registraci	A/N			Operátor

Registrace standardu

Navrhovatelem poskytnuté informace ověří nebo doplní Operátor. Odborné informace prověří, upraví nebo doplní Hlavní autor standardu po své nominaci.

Položky formuláře

Název položky	Formát položky	Způsob záznamu	Pravidla používání (v registru bude jako „help“)	Zdroj informací
Výchozí název standardu	Character	Editace	Určí navrhovatel	Navrhovatel
Kód standardu	Character	Editace	Určí editor	Editor
Navrhovatel	Character	Editace	Jméno, příjmení a tituly Navrhovatele	Navrhovatel
Organizace, kterou Navrhovatel zastupuje*	Character	Číselník	<ul style="list-style-type: none"> Odborná společnost Zdravotní pojišťovna Asociace poskytovatelů péče Ostatní 	Navrhovatel
Specifikace organizace*	Character	Editace		Navrhovatel
Pozice Navrhovatele	Character	Editace	Pozice v odborné společnosti, nebo jiná u instituce, která návrh podává	Navrhovatel
Adresa Navrhovatele	Character	Editace		Navrhovatel
Telefon Navrhovatele	Character	Editace		Navrhovatel
e-mail Navrhovatele	Character	Editace		Navrhovatel
Stručné zdůvodnění	Character	Editace	Proč je standard navrhován a jaký se očekává efekt	Navrhovatel
Návrh hlavního autora	Character	Editace	Návrh osoby, která vypracuje všechny požadované dokumenty návrhu	Navrhovatel
Hlavní autor	Character	Editace	Operátor na základě rozhodnutí OF	Operátor
Pozice hlavního autora	Character	Editace	Pozice v odborné společnosti, nebo jiná u instituce, která autorství garantuje	Editor
Telefon hlavního autora	Character	Editace		Editor
e-mail hlavního autora	Character	Editace		Editor
Návrh Garanta	Character	Editace		Navrhovatel
Garant	Character	Editace	Operátor na základě rozhodnutí OF, vloží editor	Operátor
Adresa Garanta	Character	Editace		Editor
Telefon Garanta	Character	Editace		Editor
e-mail Garanta	Character	Editace		Editor
Pozice Garanta	Character	Editace		Editor
Návrh na Oponenta	Character	Editace	Návrh osoby, která vypracuje všechny požadované dokumenty oponentury	Navrhovatel
Oponent	Character	Editace	Na základě rozhodnutí OF	Operátor
Adresa oponenta	Character	Editace		Editor
Telefon oponenta	Character	Editace		Editor
e-mail oponenta	Character	Editace		Editor
Pozice oponenta	Character	Editace		Editor
	Character	Číselník		Editor
Forma služby standardu	Character	Číselník	Číselník 1	Navrhovatel
Funkce služby standardu	Character	Editace	Číselník 2	Editor
Typ standardu	Character	Číselník	Komplexní standard klinického postupu, Dílčí klinický standard, Strukturální standard, Standard dostupnosti péče, Jiný standard	Navrhovatel
Sada standardů dle oborů	Character	Číselník	Číselník 3	Editor
Datum registrace	Date	Editace	Jsou-li splněny podmínky úplného vyplnění formuláře	Editor
Určení dalšího postupu	Character	Číselník	<ul style="list-style-type: none"> Postoupení OF Odložit Stornovat 	Operátor

Použité číselníky odkázané v tabulce

Číselník 1: Forma služby standardu

Kolektivní
Ambulantní
Jednodenní
Hospitalizační
Domácí
ZZS
Ostatní

Číselník 2: Funkce služby standardu

Preventivní
Léčebná
Rehabilitační
Ošetrovatelská
Paliativní
Lékárenská
Konzultační
Ostatní
atd.

Číselník 3 : Sada standardů dle oborů

Laboratorní medicína
Intenzivní medicína
Grafická diagnostika
Chirurgické obory
Interní obory
Perinatologická problematika
Urgentní medicína a medicína katastrof
atd.

Odborná část standardu

Odborná část standardu je vypracována autorským týmem s využitím předepsané osnovy. Vzhledem k velkému počtu variant možných návrhů standardů lze připustit postupné úpravy osnovy nebo vývoj více variant osnovy. Pilotní verze osnovy pro Komplexní klinický standard je uvedena v [Příloze 1](#) tohoto dokumentu. Součástí osnovy odborné části standardu jsou mimo jiné i „**Souhrny doporučení**“ pro jednotlivé části textu. Tyto souhrny obsahují nejvýznamnější jednoznačně definovaná doporučení, která umožňují interní a externí auditování péče a snadnější orientaci v podstatných záležitostech textu. Doporučení v souhrnech jsou vázána na **úroveň vědecké průkaznosti** ve škále podle níže uvedené tabulky:

Tabulka 1. Definice průkaznosti pro standard ([European Stroke Initiative, 2000], modifikovaný podle Adamse a kolektivu [1994])

Úroveň	Popis/zdroje
I	Nejvyšší úroveň průkaznosti a) Primární výstup RCT (randomizované, kontrolované studie) s adekvátní velikostí vzorku b) Meta-analýza nejlepších RCT
II	Střední úroveň průkaznosti a) Randomizované studie menšího rozsahu či významu b) Předdefinované sekundární poznatky významných RCT
III	Nížší úroveň průkaznosti a) Prospektivní případové studie se skupinou souběžných nebo retrospektivních kontrol b) Následně provedené analýzy významných RTC
IV	Neurčená úroveň průkaznosti a) Méně významné nekontrolované příkladové studie b) Všeobecná odborná shoda (konsensus) i přes neexistující důkazy

Převzato z ESO <http://www.eusi-stroke.com/>

Vazba standardu na ukazatele kvality

Ukazatele doporučené jako součást jednotlivých standardů jsou popsány v příslušné části standardu. Jsou zde uvedeny ukazatele již registrované a testované v Národní sadě ukazatelů zdravotních služeb, nebo jako návrhy takových ukazatelů.

Závěr

Tato metodika byla připravena jako výchozí dokument pro vytvoření „demo“ vzorových standardů provázaných na ukazatele kvality a ostatní parametry. Autoři předpokládají její revizi v průběhu přípravy systematického vývoje standardů zdravotních služeb a v dalším praktickém vývoji konkrétních standardů.